

Söndagsskolan i Senneby

Sammanställt av Thure Herbertsson febr. 2013
I samarbete med syster Maj (numera Birgitta Andersson)

Inom kristendomen i Europa startades den första söndagsskolan i England på 1780-talet. I Sverige var det Baptistsamfundet som var först med söndagsskolverksamhet från 1851. Vid den här tiden var frikyrkorörelserna inte tillåtna i Sverige. Svenska Statskyrkan hade enligt lag ensamrätt på att utöva religiös verksamhet. Men lagen om kyrkans ensamrätt upphävdes 1860, då det blev möjligt att begära utträde ur Statskyrkan, men man var samtidigt skyldig att istället tillhöra ett frikyrkligt samfund, som var godkänt av kyrkan. Sedan 1951 finns inte längre skyldigheten att tillhöra ett religiöst samfund, utan religionsfrihet är gällande.

Efter sen lagen om skyldigheten att tillhöra statskyrkan upphävdes blev tillkomsten av frikyrkliga samfund möjliga. Dittills hade dessa utövat religiös verksamhet i skuggan av lagen. Nu var det fritt fram för de frikyrkliga samfunden att hålla sina väckelsemöten. Man ansåg att statskyrkan inte var religiös nog att ensam utöva det kristna budskapet. Frikyrkorörelsen kom att bilda en mängd olika samfund, med syfte att i första hand hålla bönemöten för män och kvinnor. Men för att redan i barnåren delge det kristna budskapet, blev söndagsskolan en möjlighet. De flesta samfund bedrev därför söndagsskoleverksamhet, kanske även med avsikt att fostra medlemmar till sitt eget samfund.

Söndagsskolans verksamhet blev till fostran av barnen, dels att lära dem förstå det kristna budskapet, dels kanske det minst lika viktiga, att barnen fick lära känna gemenskap med andra barn. Det blev en form av förskola för de mindre barnen och en förstärkt kristen fostran för de äldre barnen. Den vanliga skolan hade ju bestämda regler för kristen fostran. Söndagsskola bedrevs i befintliga bönhus. Om ett sådant inte fanns inom rimligt avstånd kunde någon gård i byn erbjuda ett lämpligt rum för söndagsskola, där även vanligt bönemöte kunde hållas.

I Senneby, där inget bönhus fanns, hölls både söndagsskola och bönemöte hos makarna Johan och Alida Alvé, på Norrgården. Makarna Alvé som tillhörde Missionsförbundet upplät ett lämpligt utrymme i gårdens gamla mangårdsbyggnad. Dess sal var stor nog att rymma ett trettiotal barn. På gården fanns från början av 1920-talet en nybyggd mangårdsbyggnad.

Här började söndagsskole- och bönemötesverksamhet i slutet av 1920-talet och pågick fram till slutet av 1940-talet. Ledare och predikanter kunde även tillhöra andra frikyrkliga samfund. Den som stod som föreståndare för sammankomsterna var gårdens egen dotter, Sigrid. Familjen Alvé hade tydligen en sammanhållande och stark övertygelse om att missionsverksamhet var alla människors sanna behov och stryka, särskilt för barnens rätta fostran. Söndagsskolan i början av 1930-talet, var riktigt stor i Senneby. På vidstående kort framgår att det var barn som nyligen lämnat koltåldern, till barn som uppnått konfirmationssåldern. Min syster Maj och jag var flitiga söndagsskolelever, liksom övriga barn i byn, samt barn från Västernäs, Östernäs och Rangarnö.

Min syster delger här minnen från söndagskolan:

Min bror Thure och jag var väl i fyra- fem års ålder när vi började gå i söndagsskolan. Familjen kom till Senneby 1928. Söndagskolan hölls i stugan på Alvéns gård. Vi var med i många terminer. Jullov och sommarlov hade vi mellan terminerna. Alvéns dotter, Sigrid, ställde upp som ledare. Hon spelade orgel, sjöng och läste ur Bibeln. Vi hade Missionsförbundets sångbok. Andra vuxna som Nanny Boman var alltid med, hon spelade på cittra och sjöng till. Elise Eriksson och Linnea Olsson från Senneby-Nor, var också med ibland. Något år deltog även Svea Kjällberg, hon var hushållerska åt Oskar Johansson.

Vi barn som bodde i byn hade ju nära, men de som kom från Näs och Rangarnö hade lång väg att gå, de gick över norrskogen på Näs fram till Kistavägen. Ja på den tiden orkade vi barn att gå, även när det gällde söndag. Vi hade ju den vanliga skolan på övriga veckodagar.

De flesta barn från Senneby gick till Västernäs, i både små- och storskola, de övriga gick till Norrsunds storskola och till Klockargårdens småskola. Det syns ju på korten, med alla dessa barn, att vi hade roligt. Roligt och festligt hade vi, och speciellt var det festligt och spännande på avslutningarna. Då fick vi gå fram och tända ett ljus och läsa en bibelvers utantill, oj oj, det var stort. Som belöning fick vi en påse med godis i och söndagskoltidning – jag tror den hette ”Barnavännen”. Jag blev jätteglad, den påsen har jag haft i mina tankar hela livet.

I går kom ett av mina barnbarnsbarn som är fyra år på besök, hon fick ett litet tovat rött hjärta av mig. Hon blev så glad. Det gladdede mig också. Att göra barn glada, det gäller även vuxna, kan bli till minne för hela livet.

Söndagsskolehälsningar till Senneby från Maj Herbertsson, gift Birgitta Andersson Eskilstuna.

Söndagsskolan i Senneby pågick i två etapper. Den första från slutet av 1920- talet fram till 1936-37, den andra från början av 1940-talet fram till slutet av 1940-talet. Anledningen till att den första upphörde efter ca tio år, var att dottern Sigrid flyttade hemifrån och någon ersättare fanns tydligen inte att tillgå. Något år efter sedan Sigrid flyttade hemifrån ingick hon äktenskap med en Sennebyson, Henning Eugenius. Henning var då tjänstgörande pastor i Missionsförbundet, med tjänst i västra Uppland.

Efter det att söndagskolan i Senneby upphörde kom byns barn att söka sig till Kyrkans eller Frälsningsarmens söndagskola i Elmsta. Makarna Alvéns hade då uppnått pensionsåldern och arrenderade ut jordbruket på ett femårskontrakt. I god tid innan arrendet efter fem år skulle upphöra, gjorde föräldrarna en förfrågan – eller kanske en vädjan - till sin dotter och hennes man, om de var villiga att komma hem och överta skötseln av gården.

Säkert fanns en ömsesidig tanke om att åter kunna erbjuda söndagsskola och missionsverksamhet. Dottern och hennes man tackade ja till erbjudandet. Erbjudandet var säkert välkommet, då ju båda, som redan nämnts, härstammade från Senneby och hade tjänst inom missionen.

Makarna Eugenius återkomst till Senneby betydde att missions- och söndags- skolverksamheten återupptogs. Nu var det en ny kull av barn som fick möjlighet till söndagsskola. Den kom att bedrivas som tidigare, men nu under ledarskap av Sigrids make, Henning. När så makarna Eugenius

i slutet av 1940- talet upphörde med jordbruket och flyttade från Senneby till Elmsta upphörde även söndagskolan i Senneby.

Som framgått av min beskrivning av söndagsskolan i Senneby var makarna Johan och Alida Alvéén starkt övertygade om att den kristna missionen hörde till människans sanna tro och fostran och att söndagskolan ingick till en del i deras livsgärning.

Söndagsskoleelever hos Ida Eriksson Senneby-Nor 1936.

Övre raden från vänster: Svea Kjällberg – Sigrid Alvéén – Viola Jansson – Sigbritt Jansson – Nanny Boman.

Mellersta raden från vänster: Inga Holmqvist – Maj Herbertsson – Gunny Boman – Åke Andersson – Gösta Lundin.

Nedre raden från vänster: Evelin Jansson – Ingrid Jansson – Sylvia Olsson – Liljan Mattsson – Thure Herbertsson.

Söndagsskoleelever från terminsavslutning 1934 hos Alvéns i Senneby.

Övre raden från vänster: Karin Andersson. – Gerda Andersson. – Sigbritt Jansson. – Astrid Hellman. – Ingrid Wilhelmsson. - ? - Dagny Jansson. - Anna-Lisa Johansson. – Rut Sjögren. – Gunhild Sjöblom. – Ellen Jansson. – Rut Ländin. – Atle Segerblad. – Gösta Lundin. – Karl-Gustav Johansson.

Mellersta raden från vänster: Gunny Boman. – Svea Jansson. – Gunvor Hellman. – Gunborg Sjöblom. – Viola Jansson. – Erik Jansson. – Ragnar Sjögren. – Folke Wäsborn. – Åke Andersson.

Nedre raden från vänster: Barbro Sjödin. – Inga Holmqvist. – Siv Jansson. - ? – Evelin Jansson. – Sylvia Olsson. – Inga Sjögren. – Maj Herbertsson. – Thure Herbertsson. – Lennart Sjödin.

Söndagsskolelever på terminsavslutning 1931 hos Alvéns i Senneby.

Övre raden alla stående från vänster: 1. Linnea Olsson, lärare. 2. Sigrid Alvé, lärare
3. Gunny Boman. 4. Svea Mattsson. 5. Ingrid Wilhelmsson. 6.? 7. Nanny Boman, lärare.
8. Valborg Halvarsson. 9. Viola Jansson. 10. Lisa Jansson. 11. Eivor Segerblad.
12. Ingrid Almgren. 13.? 14.? 15. Märta Reinsson. 16.? 17. Anna-Lisa Johansson.
18. Artur Wäsbom. 19. Gösta Lundin. 20. Erik Andersson. 21. Karl-Gustav Johansson.
22. Torsten Almgren. 23.?

Mellersta raden från vänster: Gerda Andersson. Sigbritt Jansson. ? Karin Andersson.
Karin Mattsson. Gunvor Hellman. Ragnar Sjögren. Folke Wäsbom. Erik Jansson
– Gunnar Sjögren. ?

Nedre raden från vänster: Barbro Sjödin. ? Lennart Sjödin. ? Maj Herbertsson.
Sylvia Olsson.– Astrid Hellman. – Åke Andersson. – Thure Herbertsson. – Börje Almgren.

Söndagsskolebarn under ledning av Sigrid och Henning Eugenius

Bakre raden från vänster: Lars Herbertsson, - Egon Reinsson, - Karl- Uno Sjöblom, - Stig Westerberg, - Bengt Lundin, - Britt Eriksson.

Främre raden från vänster: - Bjarne Andersson, - Kjell Westerberg, - Sonja Mattsson, - Sonja Reinsson, - Ulla Andersson, - Kerstin Eriksson.

Veckotidning för söndagsskolan 1937

BARNVÄNNEN

N:o 1
Den 3 Jan.

Illustrerad Veckotidning för Söndagsskolan och Hemmet.
Redaktion: Signe och A. Walder.

54 årg.
1937

Ett nyårsbudskap.

Ann-Marie, Bengt och Sonja lyssna med förtjusning till far, som håller nyårsbön i radio. Och Bengt drömmer om den dag, då han själv skall få stå vid »sockerbiten» och tala till människorna.